

Az amatőr gazdálkodás **alkonya**

Tizenhétezer hektárral csökkent a szántóterületek nagysága Hargita megyében

• Drasztikusan csökkent a burgonyával, cukorrépával, kukoricával, árpával és zabbal beültetett, bevetett területek nagysága Hargita megyében az elmúlt két év-tizedben. Esetenként felére, sőt közel harmadára zsugorodott az adott növénykultúra termesztésére használt területek mértéke. A helyzet azonban közel sem olyan aggasztó, mint amilyennek tűnik, mondhatni törvényszerű a jelenség.

Több fontos növénykultúra esetében is jelentősen csökkent a termesztésre használt területek nagysága a 2000-es évek eleje óta Hargita megyében. Burgonyát éppen feleakkora területen termesztenek a gazdák, mint 2001-ben, de még rosszabb a helyzet az árpa és a zab esetében. A Hargita Megyei Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Igazgatóság által lapunknak elkészített összesítés szerint a krumpliföldek mértéke a 2001-es évi 15 078 hektárról idénre 7500 hektárra csökkent. Tavaszai árpát már feleakkora területen sem termesztnek, mint az ezredforduló utáni években. Ezt a gabonafélék 2001-ben még 9327, 2002-ben pedig 11 124 hektáron vették el, mára azonban 3980 hektárra csökkent a tavasziárpa-földek mértéke. Nem jobb a helyzet a zab esetében sem: 6386-ról 2630 hektárra csökkent a zabföldek területe a megyében az elmúlt 18 év alatt. Összességében 17 ezer hektárral – 92 ezerről 75 ezerre – csökkent a szántóterületek mérete az említett időszakban. A visszaesésnek ugyan több oka van, de mindent egybevetve, azzal magyarázható, hogy időközben professzionálisra vált a gazdálkodás – tudtuk meg Török Jenőtől, a megyei mezőgazdasági igazgatóság vezetőjétől. Ezt igazolják egyébként a termelés hatékonyságáról szóló adatok is, ugyanis a csökkenés ellenére egyes növényfajtákból ugyanannyit vagy még többet termelnek, mint régen. Ezek közé tartozik a kukorica is, amelyből a 2850 hektáryi termőterületről majdnem 20 000 tonnát arattak idén, miközben 2001-ben csak 17 360-at, pedig akkor még 5160 hektáron arattak. A krumpli esetében is majdnem megduplázódott a termelékenység, hiszen idén mintegy 180 ezer tonnás volt a gazdák termése, szemben a 2001-es 214 ezer hektárral, pedig akkor még kétszer nagyobb területen termesztették. A termelési hatékonyságot illetően majdnem hasonló a helyzet a cukorrépa esetében is.

„Tulajdonképpen rostálódnak a termelők, koncentrálódnak a termelés, aki nem tud olcsón, hatékonyan többet termelni, annak fel kell hagynia a gazdálkodással. Ők odaadják a földeket másoknak, akik szakszerűbben megművelik” – magyarázta az elmúlt évtizedekben végbement jelenséget Török Jenő. Hozzáfűzte azonban, hogy a krumplitermesztés esetében a termőterületek csökkenésének okai között az is szerepel, hogy manapság már jóval nehezebb az értékesítés, az orosz embargó miatt az utóbbi három évben el-

árasztotta a román piacot például a lengyel burgonya, kiszorítva a helyi termelők árúját. Továbbá a Hargita megyei gazdák termelni ugyan tudnak, de a csomagolást illetően nincsenek felkészülve a szupermarketek elvárásainak teljesítésére.

A támogatások hatása

A mezőgazdaság struktúrájának megváltozásához ugyanakkor az is hozzájárult, hogy a 2007-es EU-csat-

a magas bioértékű területek – kaszálók, legelők – esetében jóval nagyobb a támogatás, mint a szántóterületekre igényelhető” – világított rá a változások egy másik okára a megyei mezőgazdasági igazgatóság vezetője. Részben ezzel magyarázható az is, hogy van néhány olyan növénykultúra, amelynek esetében nem csökkent, hanem nőtt a termőterületek nagysága az ezredforduló óta. A gabonafélék közül ezek közé tartozik a búza, a rozs és a tritiká-

szeresét is túllépte. 2001-ben 5200 hektáron mintegy 75 000 tonnányi takarmánynövényt termesztettek, idén azonban már több mint 12 000 hektárról takarították be a termést, amely meghaladta a 191 000 tonnás mennyiséget.

Leesett a cukrunk

A legnagyobb ingadozást talán a cukorrépa-termesztés mutatja. A 2000-es években 200 és 300 hektár között mozgott a cukorrépával beültetett területek nagysága, majd 2015-re 368-ról 14 hektárra zuhant, és azóta eltelt három év alatt mindössze 147 hektárra kúszott vissza. A zuhanás oka az volt, hogy a nyugatról behozott olcsó cukorral tönkretették

Fejlődött a géppark

Noha számbelileg csökkent, minőségét tekintve sokat fejlődött a megye mezőgazdasági gépparkja az elmúlt évtizedekben. Vannak ugyan még jócskán 25–30 éves, tehát öregnek számító traktorok a megyében, de pályázatok révén, illetve külföldi munkával keresett pénzből sok gazda vásárolt erős, modern traktorokat az elmúlt években – tájékoztatott Török Jenő. Az igazgatóság által lapunknak elkészített összesítés szerint valamivel kevesebb mint 4000 traktort tartanak nyilván a megyében, ezek közül 462 külföldi gyártmány, 3157 pedig hazai jármű, legnagyobb számban 65 lóerős gépek. A ki-mutatás szerint ugyanakkor 482 kombájn, ugyanennyi vetőgép, 263 permetezőgép, illetve 6 mobil öntözőrendszer is a megyei mezőgazdaság gépparkjának részét képezi.

lami szubvenció – jegyezte meg a szakember.

Jövőkép

A támogatások ugyan komoly segítséget jelentenek a gazdáknak, de éppen ezért függenek is azoktól. Tudni kell, hogy az élelmiszerárakat mesterségesen tartják alacsonyan Európában, és ahhoz, hogy ilyen körülmények között megérje gazdálkodni, elengedhetetlenek a szubvenciók – mondta Török Jenő. „Tehát aki kritizálja a mezőgazdászokat, hogy állandóan sírnak a támogatásért, az nincs tisztában azzal, hogy ha nem volnának ezek a juttatások, akkor neki többet kellene fizetnie a kenyérért vagy a vajért” – fogalmazott. Hozzáfűzte, léteznek a világon szubvenciómentes gazdaságok – ilyen például az Egyesült Államok vagy Brazília mezőgazdasága – és ezt el lehetne érni itt is, de akkor meg kellene fizetni az élelmiszerek árát.

A jövőt illetően a szakember elmondta, ahhoz, hogy fejlődjön a megye mezőgazdasága, a tejtermelés mellett a húsgazdaságra is hangsúlyt kellene fektetni, és a hegyi legelőket kihasználva húsmarhákat tenyészteni. Udvarhelyszéken újra kellene telepíteni a rendszerváltás után felhagyott gyümölcsösöket, és zöldséget is lehetne termeszteni, Csíkszéken a krumplitermesztők piacra jutását kellene megszervezni, illetve a kistermelők tömörülését, ugyanakkor a bogycsücsök – ribizli, áfonya, málna – termesztésében is volnának lehetőségek, akárcsak Gyergyószéken. Török Jenő szerint ugyanakkor a faluturizmusban is vannak még kiaknázatlan lehetőségek.

Hatékonyabb a termelés. Sokat fejlődött a mezőgazdasági géppark az elmúlt években

▲ FOTÓ: GECSE NOÉMI

lakozás óta több mezőgazdasági támogatásnak megnőtt az értéke. A gyepterületekre, kaszálókra, legelőkre kérhető juttatások azonban gyakran nagyobbak, mint a szántóterületekre nyújtott támogatások. „Nincsenek arányban. A burgonyára például ötször-hatször annyit költenek a gazdák, mint a búzára, de a támogatás értéke ugyanakkora. Sőt

lé, amelyekkel idén már több mint 15 000 hektáryi területet vetettek be a Hargita megyei gazdák, miközben 2001-ben még 14 000 hektár alatt volt ezeknek a földeknek a nagysága. A takarmánynövény-termesztés terén azonban még ennél is sokkal nagyobb növekedés tapasztalható: a területek mérete és a termelés a 18 éve regisztrált adatok két-

a hazai cukorgyárakat, de Hargita megyében azért sem termesztnek már többet a cukor alapanyagából, mert távol vannak a cukorgyárak, sokba kerül a szállítás, és a feldolgozók sem fizetnek jól a termésért. Utóbbi szerencsére pótolja az ál-